

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Theses Vniversae Theologiae Speculativæ, Sacramentalis,
& moralis**

Petrus <a Sancto Josepho>

Coloniæ, 1648

De Deo, Vt Trino.

urn:nbn:de:hbz:466:1-42284

DE DEO, UT UNO. 21

Ref. 6. Deus neminem positivè reprobatur, ante prævisum illius peccatum.

Quod debet intelligi de peccato finali, saltem ut plurimum.

Deus non permittit peccata reprobatorum, ex intentione eos puniendi sed ob alios fines.

Ref. 7. Peccatum reprobi non est effectus reprobationis, permissio tamen peccati finalis est effectus reprobationis negativæ.

Quod ita intellige, ut peccatum reprobi, sive quoad materiale, sive quoad formale, sive sub ratione pœnæ non causetur à reprobatione.

Interdum tamen permissio finalis peccati est effectus reprobationis positivæ, ut contigit in reprobatione Dathan, & Abiron.

Ref. 8. Creatio reprobi non est effectus suæ reprobationis positivæ: id est, Deus non creavit reprobum, ut eum damnaret.

Neque hoc debet colligi ex voluntate; quam Deus habuit ostendendi suam misericordiam in prædestinatos.

Ref. 9. Bona reprobo concessa non sunt reprobationis effectus, esto bona prædestinatis concessa sine effectus prædestinationis ipsorum.

Deus tribuit bona prædestinatis, ut salventur; at non tribuit bona reprobis, eo sine ut damnentur.

Ref. 10. Inflictio pœnæ æternæ est probus, imò unicus effectus reprobationis positivæ. Quod intellige de lege ordinaria.

LIBER II.

DE DEO, UT TRINO.

CAP. I. **P**ONenda est in Deo vera aliqua processio, qua una persona ab alia procedat.

Ref. 1. Processiones divinæ illustrantur similitudine sumpta ab intellectu, & voluntate creata.

Filius dicitur Autotheos, quia non est precario Deus, & Jehova, seu fons essendi, quia habet eandem essentiam Patris, à qua omnia ut à fonte procedunt.

Non est perfectius esse à se, quàm esse ab alio, quoad naturam indistincto.

Ref. 2. Processiones divinæ non sunt immediate per essentiam divinam, ut essentia est, sed per intellectum & voluntatem.

Intellectio divina non est productio, ut est nuda objecti cognitio, sed ut habet adjunctam relationem producentis ad productum, quomodo est in solo Patre.

Ref. 3. In Deo ponendæ sunt duæ processiones, nō plures, sicut in eo sunt tantum duo procedentes.

Etsi intellectus, & voluntas in Deo non distinguantur realiter, ab iis termini realiter distincti procedere possunt.

Non potest sumi tertia processio ab omnipotentia divina ut condistinguitur à potentia notionali.

Filius non producit verbum, etsi intelligat; producit tamen Spiritum sanctum simul cum Patre.

Ref. 4. Processio Verbi divini est vera generatio. Cujus ratio non est, quia eandem naturam potest alteri communicare, nec quia actualis intellectio est de formalissimo conceptu Dei.

Probabilior ergo hujus rei ratio est, quia Verbum formaliter ex vi suæ processions procedit ut simile in natura producenti.

Quod procedit per intellectum divinum, non se habet ut imago accidentalis, sed ut substantialis, & per se subsistens.

Ref. 5. Processio Spiritus Sancti non est vera generatio: cujus ratio non est, quia non procedit à duobus, tanquam à patre & matre, nec quod ex vi processions, non communicetur illi natura divina, ut putant aliqui.

Itaque veritatis hujus probabilior ratio est, quia
quod

quod procedit per voluntatem, ut sic, non procedit ut simile producenti.

Unde Spiritus S. non procedit similis formaliter vi suæ processions, ut est à voluntate divina, tanquam à principio, sed materialiter seu identicè.

Spiritus S. non habet per accidens, ut procedat similis in natura, nec per se ut procedit per voluntatem divinam, sed per se quatenus procedit in natura divina.

CAP. II. *Ref. 1.* In Deo ponendæ sunt relationes reales, nempe principii producentis ad terminum productum, & termini producti ad principium produciens: esto ratio rationis ex cognitione resultet in objecto cognito.

Relatio divina non supponit subjectum cui inexistat, aut fundamentum à quo pendeat, aut distinctionem extremorum, quæ per illam referuntur.

Expositione relationum in Deo non debet colligi unam personam pendere ab alia, sed tantum unam inferre aliam, seu una posita aliam poni.

Pater realiter refertur ad Filium, & non Deus ad creaturas, etsi sit earum principium.

Ref. 2. In Deo sunt quatuor relationes reales, nempe paternitas, filiatio, spiratio activa, & passiva: non tamen quatuor res.

Pronunciatum illud, multiplicato inferiori multiplicatur superius, admittitur quando inferius multiplicatur ratione alicujus intrinseci.

In Deo non sunt plures relationes reales, quàm assignatæ.

Identitas, æqualitas, & similitudo sunt in Deo relationes rationis.

Relationes divinæ distinguuntur inter se realiter, paternitas à filiatione, & spiratio activa, & passiva.

Ref. 3. Spiratio activa nō distinguitur realiter à paternitate aut filiatione, juxta illud, in divinis omnia sunt unum, nisi ubi obviat oppositio relativa.

Ea tamen propositio, paternitas est spiratio activa, communiter negatur, ob periculum confundendi earum terminos.

Etsi paternitas & filiatio sint idem cum spiratione activa, non sequitur quod sint idem inter se.

Res. 4. Relationes divinæ non distinguuntur actu ab essentia, imò videntur esse de quidditate illius: sicut vice versa essentia divina est, de quidditate relationum.

Res. 5. Relationes divinæ sub proprio, & formali conceptu relationum, dicunt perfectionem.

Neque propterea dici potest, aliquam perfectionem esse in una persona, quæ non sit in aliis.

Relationes præcisè spectatæ dicunt tantum perfectionem infinitam in suo genere, at ut sunt à parte rei, simpliciter infinitam.

CAP. III. *Res. 1.* Ratio personæ, eaque realis & positiva ponenda est in Deo. Est autem persona, rationalis naturæ individua substantia; seu substantia intellectualis, completa singularis, & per se subsistens.

Reprehenditur Laurentius Valla, quòd dixerit, nomen personæ non significare substantiam, sed qualitatem.

Etsi una persona non possit amplius personari, substantia tamen quæ una personalitate affecta est, potest adhuc alia personalitate affici.

Persona in divinis à parte rei constituitur per relationem, etsi nobis personam concipientibus objiciatur aliquid absolutum.

Res. 2. In Deo ponendæ sunt tres personæ, Pater, Filius, & Spiritus sanctus.

Hæc personarum Trinitas non potest ab intellectu creato, sibi relicto, evidenter, aut probabiliter cognosci.

Personæ divinæ possunt dici tria individua largo modo: sicut ipsa natura divina, ut communis tribus personis, habet aliquam similitudinem cum specie.

DE DEO, UT TRINO. 25

Natura divina propter suam infinitatem est in tribus personis: sicut in creatis eadem natura specifica est in pluribus individuis.

Ref. 3. In Deo ponendæ sunt tres subsistentiæ relativæ, non autem aliqua absoluta, & communis tribus personis.

Augustinus cum ait Deum ad se subsistere, agit de subsistentia, ut est modus per se existendi, independenter à subjecto sustentante.

Hieronymus jubet, ut taceantur tres hypostases, in sensu Arianorum, id est, tres essentiæ.

Pater non communicat Filio substantiam completam, ut sic; nec incompletam; sed quæ completa est.

Ref. 4. In Deo est unica existentia absoluta, per quã Deitas ut concipitur prior relationibus, existit, & tres relativæ, per quas personæ existunt.

Non est absurdum ponere in Deo tres æternitates relativas: etsi tres personæ, ut sunt unus Deus, non sint tres æterni, sed unus æternus ut ait Athanasius.

Si in Deo una tantum esset persona, ea non existeret, nisi per existentiam absolutam.

Ref. 5. Ponendæ sunt in Deo quædam proprietates, quibus personæ constituentur, & ab invicem distinguantur; quæquæ sint relativæ, non absolutæ.

Relatio divina non tantum est ratio referendi, aut terminandi, sed etiam est id quod refertur, & terminat.

Prima persona Trinitatis constituitur per Paternitatem, ut habet rationem subsistentiæ, non autem ut est merus respectus Patris, ad Filium jam productum.

Ref. 6. Spiratio activa, non potest unam personam constituere: adeoque sunt tantum in Deo tres proprietates personales, nimirum paternitas, filiatio, & spiratio passiva.

Spiratio tamen activa spectat ad constitutionem intrinsecam Patris, & Filii, non vero actualis spiratio,

quæ personis completè constitutis veluti advenit.

Personæ divinæ non constituuntur formaliter per origines, seu per relationes spectatas per modum viæ, & in fieri, sed per modum formæ permanentis, & in facto esse.

Res habens duas formalitates, non constituitur per priorem, si hæc non habet conditiones ad constitutionem necessarias.

CAP. IV. *Ref. 1.* Primæ personæ Trinitatis propriè competit nomen principii, tam ad intra, quam ad extra.

Pater est principium ad intra notionaliter, & sine causalitate; ad extra verò essentialiter, & cum causalitate.

Patres Græci dicunt Patrem esse causam Filii, sumendo causam latè, pro principio.

Non debet dici absolute, quòd Filius, & Spiritus S. sint principiati, sed ille à Patre, hic ab utroque.

Ratio principii non dicitur univocè de notionali, & essentiali, & quamvis Pater dicatur principium totius creaturæ, non tamen propriè totius Deitatis.

Ref. 2. Nomen Patris propriè convenit primæ personæ Trinitatis: idque ut proprium distinguitur à communi, & à metaphorico.

Imò longè nobiliori modo, quàm Patri humano respectu sui Filii.

Deus dicitur pater creaturarum metaphoricè, cum aliqua tamen latitudine: ita scilicet ut quò aliqua est Deo similior, eò magis propriè Deus illius pater dicitur.

Nomen patris sumptum notionaliter, tribus modis Deo prius competit, quàm sumptum essentialiter. Nempe prioritate perfectionis, rationis, & durationis.

Ref. 3. Nomen ingeniti soli Patri competit, ut accipitur pro non procedente ab alio, quovis modo.

Patres negantes Patrem esse ingenitum, sumunt ingenitum pro non facto, in sensu Arianorum.

Ratæ

Ratio ingenti dicit formaliter negationem processionis ab alio, etiam possibilis, huiusque negationis fundamentum est paternitas.

Ratio Filii propriè convenit alicui personæ divinæ, id què ab aeterno.

CAP. V. *Ref. 1.* Verbum est nomen personale proprium Filii, etsi interdum sumatur essentialiter, ut cum quæritur, quidnam Beati videant in Verbo. Interdum etiam Spiritus S. dicitur Verbum Filii.

Etsi intellectio in Deo sit essentialis, Verbum tamen est notionale, quia significat terminum productum, & à producente distinctum.

Verbum dicit respectum aliquem rationis tam ad tres personas, quàm ad creaturas; quatenus est expressa similitudo eorum omnium, quæ à Patre intelliguntur.

Ref. 2. Verbum divinum procedit ex cognitione divinæ essentiæ, omniumque personarum divinarum.

Hinc tamen non sequitur, Verbum esse simpliciter prius, & posterius seipso; aut procedere à seipso, vel esse imaginem sui ipsius, aut Spiritus Sancti.

Terminus intellectio non procedit per omne objectum intellectus, sed tantum per illud quod unitur intellectui per modum principii activi.

Ref. 3. Verbum divinum procedit formaliter ex cognitione omnium creaturarum possibilium.

Quod tamen non impedit, quin Verbum divinum prius sit à parte rei rebus possibilibus, esto secundum nostrum conceptum sit illiis posterius.

Si nulla creatura esset possibilis, Verbum non esset ejusdem rationis, saltem adæquatè, ac nunc est.

Ref. 4. Verbum divinum non procedit ex cognitione creaturarum existentium,

Ut Deus se comprehendat, non requiritur absolute quòd cognoscat aliqua futura, sed tantum ex hypothese, quod futura sint.

Verbum non repræsented futura actu, & formaliter ex vi suæ processionis, sed tantum remote, &

veluti radicaliter, quatenus recipit scientiam ex se infinite repræsentativam.

Verbum non procedit ex cognitione futurorum sub conditione, etsi talis cognitio antecedit quodcumque decretum actuale in Deo.

CAP. VI. *Res. 1.* Spiritus S. non solum à Patre, sed etiam à Filio procedit.

In Concilio Nicæno 2. Symbolum Nicænum fuit approbatum, lectumque hoc modo. qui ex Patre, Filioque procedit.

Et in Concilio Lugdunensi sub Gregor. X. cantatum est ter Græcè, & ter Latinè cum eadem declaratione.

Si Spiritus S. à Filio non procederet, ab eo realiter non distingueretur, defectu oppositionis relativæ.

Leo III. curavit poni Symbolum prædictum in tabula argentea, sine illo addicamento, Filioque, in memoriam venerandæ antiquitatis.

Explicantur Patres Græci qui dicunt, Spiritum S. esse ex Patre per Filium, ut tantum velint, Filium habere virtutem spirativam à Patre.

Res. 2. Spiritus S. procedit à Patre, & Filio tanquam ab uno principio, propter unicam potentiam spirativam quæ est in utroque.

Etsi Pater, & Filius non possint dici duo spiratores, dicuntur tamen duo spirantes.

Non potest dici, quod Pater, quatenus generat Filium, & spirat Spiritum S. sit duo principia.

Imo Pater generans, & Filius spirans, non sunt duo principia, sed unicæ, licet distincta sint supposita.

Quando dicimus, unum principium Spiritus Sancti, inponitur pro formali virtute spirativa, & pro materiali, suppositum habens talem virtutem; sive sit unum, sive multiplex.

Spiritus S. procedit à Patre, & Filio, tanquam à duobus suppositis.

Undè Pater, ut Pater, & Filius, ut Filius specificativè, non autem reduplicativè, producent Spiritum S.

Nec

DE DEO, UT TRINO. 29

Nec Pater spirat prius origine, quàm Filius, etsi virtus spirativa, & actualis spiratio sit prius origine in illo.

Ref. 3. Quamvis Pater, & Filius sint Spiritus, & uterque sit sanctus, tertia tamen Trinitatis persona convenienter Spiritus S. nominatur.

Nomen etiam amoris, secundum quod personaliter dicitur, est proprium Spiritus S. licet quatenus dicitur essentialiter tribus personis competat.

Tria sunt in qualibet processione consideranda. habitudo ad objectum, habitudo ad terminum, & terminus. Verùm quæ spectant ad intellectionem habent propria nomina, non quæ ad volitionem.

Ref. 4. Si diligere, accipiatur notionaliter, dici potest Patrem, & Filium se diligere Spiritu S. nempe tanquam termino dilectionis notionalis, qua se formaliter diligunt.

Eodem sensu dici potest, Patrem se intelligere Verbo, etsi Verbum non sit medium, quo Pater se, & alia intelligit.

Falsa tamen est propositio illa, Pater est sapiens, sapientiâ genitâ, scilicet tanquam forma immanente, & veluti habituali.

Ref. 5. Donum, secundum quod personaliter sumitur, est proprium nomen Spiritus S. Porrò donum est datio irredibilis, seu res alicujus, qui eam alteri liberaliter confert, aut conferre potest.

Deus totaque Trinitas respectu hominum dici potest donum dantis per identitatem. At Filius, & Spiritus S. sunt donum, ut sunt alterius dantis per originem. Ita tamen, ut Spiritus S. detur, ratione suæ processionis, & Filius ex amore Patris.

CAP. VII. *Ref. 1.* Ponendæ sunt in Deo notiones aliquæ, seu conceptus objectivi, aut formæ, quibus personæ divinæ inter se distinctæ cognoscantur.

Ejusmodi notiones sunt quinque, nimirum innascibilitas, paternitas, filiatio, spiratio activa, & passiva, nec necesse est, inter notiones numerari

inspirabilitatem Filii, aut infœcunditatem Spiritus S.

Ref. 2. Ponendi sunt in Deo quidam actus notionales, seu propria quædam unius, vel duarum personarum actiones quibus persona aliqua produci-
tur.

Actus notionales à relationibus, quibus constituuntur personæ, virtualiter distinguuntur: v. c. generatio activa, à paternitate; passiva, à filiatione, &c.

Nec repugnat; quòd actio ponatur in Deo, detra-
ctis imperfectionibus, sicut & relatio.

Actus notionales ponendi sunt in ipsis personis producentibus, nempe dictio seu intellectio notionalis in Patre, & volitio notionalis in Patre, & Filio.

Ref. 3. Actus notionales sunt aliquo sensu voluntarii, voluntate concomitante, quatenus Deus amat productiones personarum, per simplicem complacentiam essentialem omnibus personis communem.

Non tamen actus illi sunt liberi, sed simpliciter necessarii: nec sunt de nihilo, sed de aliquo, nimirum de ipsa substantia personæ producentis.

Quo loquendi modo denotatur principium internum personæ productæ, non quasi materiale, sed quasi formale, quo constituitur in ratione Dei.

Ref. 4. In Deo est vera, & positiva potentia productiva notionalis, nempe potentia generandi, & spirandi.

Sola persona producens est principium quod productionis: at divina essentia, intellectus, & voluntas ipsaque relatio sunt principium quo.

Si productio sumatur in Deo, ut est communicatio, sic essentia divina est terminus illius; si verò, ut productio, ea ut sic videtur terminari ad relationem.

CAP. VIII. *Ref. 5.* Inter personas divinas est perfecta æqualitas, fundata in essentia infinite perfecta, quæ in omnibus eadem est. Quæ

DE DEO, UT TRINO. 31

Quæ in scriptura faciunt Filium inferiorem Patre, intelliguntur ut plurimum de Filio, ut homine; quòd si de illo etiam ut Deo accipiuntur, nihil aliud quàm prioritatem originis in Patre denotant.

In Deo non habet locum prioritas durationis, aut naturæ, sed sola prioritas originis. Interdum tamen ordo originis vocatur ordo naturæ, quia una persona naturaliter est ab alia.

Pater genuit Filium existentem, non quidem antequàm generaretur, sed virtute ipsius generationis.

Quælibet persona divina dicitur esse, in aliis per circum-*in*sessionem, quatenus omnes habent eandem essentiam, à qua separari nequeunt.

Ref. 2. Etsi missio quæ fit per imperium, aut per consilium dicat imperfectionem in persona missa, non tamen quæ fit per originem, cum ordine ad quemdam effectum temporalem.

Una persona divina non potest mitti nisi ab ea à qua procedit; unde Pater potest mittere Filium, & Spiritum S. ipse verò à nemine mitti potest.

Ref. 3. Duplex est missio, alia visibilis, alia invisibilis, visibilis est, quando persona missa, per signum aliquod sensibile novo modo exterius apparet; invisibilis autem, quando effectum aliquem occultum supernaturalem producit.

In missione invisibili, non tantùm dona gratiæ, sed ipsæ etiam personæ divinæ dicuntur mitti: quatenus realiter se exhiberent præsentem animæ, si per impossibile in ea non essent.

Missio invisibilis fit ad omnes participes gratiæ, non modò quando gratiam primam sanctificantem recipiunt, sed etiam dum extraordinariè ad novum aliquem actum, vel statum illius elevantur.